

Beroepscode, richtlijnen en tuchtrecht voor jeugdzorgprofessionals

Basic Trust Opleidingen Dordrecht

Docent:

Drs. Renée Uittenbogaard

Registerpsycholoog NIP/Kinder & Jeugd, GZ-psycholoog, psychotherapeut
Opleider Basic Trust, Supervisor NIP K&J en VGCT

renee.uittenbogaard@basictrust.com

Data 2021: 22/09/22 en 6/10/21

Data 2022: 25/01/22 en 8/02/22

22/06/22 en 6/07/22

21/09/22 en 5/10/22

Tijd: 13.00 – 16.30 uur

INHOUD

1	<i>algemeen</i>	1
1.1	inleiding	1
1.2	doelstelling	1
1.3	doepgroep en groepsgrootte	2
1.4	accreditatie	2
2	<i>opzet</i>	3
2.1	uren en data	3
2.2	indeling	3
2.3	literatuur	3
2.4	evaluatie	4
2.5	docent	4
3	<i>beoordeling</i>	5
3.1	tussentijdse feedback	5
3.2	toets, beoordeling en herkansing	5
3.3	participatie	5
3.4	aanwezigheid	5
4	<i>beschrijving programma</i>	6

1 ALGEMEEN

1.1 INLEIDING

In de jeugd GGZ of jeugdzorg hebben beroepsprofessionals te maken met de beroepscode en de richtlijnen voor jeugdzorgprofessionals. De beroepscode is een onderdeel van de professionele standaard. Professionals die vallen onder een bepaalde beroepscode moeten hiernaar handelen. Beroepscode worden opgesteld door beroepsverenigingen. In de beroepscode staan de eisen, richtlijnen en gedragsregels die aan professionals worden gesteld. De beroepscode is een leidraad voor het beroepsmatig handelen en voor het maken van ethische afwegingen. De basisprincipes hierbij zijn dat beroepsprofessionals zich verantwoordelijk, integer, respectvol en deskundig gedragen. Bij tuchtrecht wordt onder andere gebruik gemaakt van de beroepscode die van toepassing is op het werk van de psycholoog, orthopedagoog of jeugdzorgprofessional werkend op HBO niveau.

De beroepscode geeft een bandbreedte waarbinnen de beroepsprofessional zijn of haar werk op een zorgvuldige wijze doet. Toch is het ook met de beroepscode in de hand, de scholing die is gevolgd en de aanwezige werkervaring, nog niet altijd even gemakkelijk om bij ingewikkelde vraagstukken en ethische dilemma's te weten hoe te handelen. Want ondanks de beroepscode blijft professionele autonomie belangrijk bij het komen tot een besluit en is de eigen verantwoordelijkheid belangrijk. Extra spannend voor veel jeugdzorgprofessionals is de koppeling aan het tuchtrecht wat als een dreiging boven het handelen kan voelen. Als de beroepsprofessional de beroepscode leert zien als leidraad, ethische dilemma's benadert als een puzzel waar meerdere oplossingen voor kunnen zijn en goed gebruik maakt van collegiaal meedenken dan ontstaat er meer ruimte om met vertrouwen zijn of haar werk op verantwoorde wijze te doen.

In deze training staan de beroepscode van het Nederlands Instituut voor Psychologen (NIP), de beroepscode van de Nederlandse vereniging voor pedagogogen en onderwijskundigen (NVO) en de beroepscode voor de jeugdzorgwerker (BPSW) centraal. Er is ruim aandacht voor hoe om te gaan met deze beroepscode en de richtlijnen in de Jeugd GGZ/jeugdzorg. Ook zal ingegaan worden op het tuchtrecht. In de training wordt geoefend met het herkennen en analyseren van morele dilemma's in het werk. Tevens komen onderwerpen aan bod als: hoe gebruik je de beroepscode en de richtlijnen in het dagelijks werk? Hoe kun je ethische dilemma's goed wegen? Hoe kom je tot een keuze? Hoe maak je gebruik van collega's bij je afwegingen en houd je in dit alles het welzijn van alle betrokkenen, inclusief jijzelf als zorgprofessional, voor ogen.

1.2 DOELSTELLING

Algemeen:

Na afloop van de training:

- Heeft de deelnemer kennis over de beroepscode en de richtlijnen binnen de jeugdzorg of jeugd GGZ en kan hij/zij deze toepassen in het werk.

- Herkent de deelnemer morele dilemma's in zijn/haar werk beter en kan hij/zij verwoorden welke overwegingen te maken zijn.
- Kan de deelnemer de beroepscode inzetten bij deze morele dilemma's om keuzes te maken die recht doen aan alle betrokkenen.
- Weet de deelnemer hoe dilemma's te analyseren en hoe collega's hierbij betrokken kunnen worden.
- Kan de deelnemer zijn/haar visie en oordeel bepalen en in de weging van ethische dilemma's artikelen uit de beroepscode betrekken aan de hand van een stappenplan 'moreel beraad'.
- Weet de deelnemer wat het tuchtrecht is en hoe dit van invloed kan zijn op het werk.

1.3 DOEPGROEP EN GROEPSGROOTTE

De training is bedoeld voor SKJ/NIP/NVO geregistreerde Hbo-opgeleide zorgprofessionals, basispsychologen en -orthopedagogen en behandelaren met een BIG-registratie als GZ-psycholoog, orthopedagoog generalist, psychotherapeut, klinisch psycholoog of psychiater (of in opleiding daartoe) werkzaam in de jeugd GGZ of jeugdzorg.

De cursusgroep bestaat uit minimaal 7 en maximaal 14 deelnemers.

1.4 ACCREDITATIE

Accreditatie is aangevraagd bij:

- NIP/NVO
- SKJ

2 OPZET

2.1 UREN EN DATA

De cursus bestaat uit twee keer 3,5 contacturen. De bijeenkomsten vinden met minimaal een week tussentijd plaats. Daarnaast dient rekening gehouden te worden met ongeveer twee uur studiebelasting per bijeenkomst (literatuurstudie en opdrachten) en een uur voor het maken van de afsluitende toets.

2.2 INDELING

Per bijeenkomst dient de opgegeven literatuur bestudeerd te worden en een casus voorbereid te worden. De docent geeft theoretisch onderwijs, ondersteund door videomateriaal of live-demonstraties. Er is veel tijd ingeruimd voor het oefenen en bespreken van relevante informatie. Als huiswerk krijgt de cursist de opdracht om morele dilemma's in te brengen aan de hand van eigen casuïstiek. Daarnaast dient de deelnemer de toegestuurde artikelen te bestuderen.

Er wordt in de cursus veel gewerkt aan de hand van eigen casuïstiek en met het oefenen met het bespreken hiervan op methodische wijze met behulp van medecursisten.

2.3 LITERATUUR

Digitale reader:

- Beroepscode voor psychologen (2015). Uitgave NIP
- Beroepscode voor pedagogen (2021). Uitgave NVO
- Beroepscode voor de jeugdzorgwerker (2015). Uitgave Beroepsvereniging in Sociaal Werk
- Over sommige patiënten moet je praten (2012). Uitgave GGZ Nederland
- Gezag, omgang en informatie (2014). Uitgave Ministerie van Veiligheid en Justitie
- Het beroepsgeheim in samenwerkingsverbanden. Een Wegwijzer voor zorgprofessionals (2014). Uitgave van o.a. GGZ Nederland
- JGZ richtlijn Kindermishandeling (2016). Uitgave NCJ

Aanbevolen boeken:

- Bree, M. de en Veening, E. (2016). *Handleiding Moreel Beraad. Praktische gids voor zorgprofessionals*. Assen: Koninklijke Van Gorcum
- Hoven, M. van den en Kole, J. (2015). *Even stilstaan. Beroepsethiek in de jeugdzorg*. Amsterdam: Uitgeverij SWP
- Kole, J. Hoven, M. van den, Janssen, M. (2012). *Goed aangepakt. Gesprekken over beroepsethiek bij kindermishandeling*. Amsterdam: Uitgeverij SWP

2.4 EVALUATIE

De cursus wordt geëvalueerd met een evaluatieformulier en ook kort mondeling aan het eind van de cursus.

2.5 DOCENT

Drs. Renée Uittenbogaard
Registerpsycholoog NIP/Kinder & Jeugd, GZ-psycholoog, psychotherapeut
Cognitief gedragstherapeut, EMDR-practitioner
Opleider Basic Trust en supervisor NIP K&J en VGCT

3 BEOORDELING

3.1 TUSSENTIJDSE FEEDBACK

De docent geeft tijdens de cursus feedback op het functioneren van de cursist tijdens de oefeningen.

3.2 TOETS, BEOORDELING EN HERKANSING

Aan het einde van de cursus maakt de deelnemer een individuele toets welke met uiterlijk vier weken na afloop van de training moet zijn ingeleverd. Deze toets moet met een voldoende moet worden beoordeeld. Bij een onvoldoende volgt één herkansing. De opdracht moet dan opnieuw binnen vier weken na ontvangst van het eerste cijfer worden ingeleverd. Bij wederom een onvoldoende kan er geen certificaat worden uitgereikt.

3.3 PARTICIPATIE

Deelnemers worden geacht actief te participeren tijdens de bijeenkomsten. Indien de docent twijfels heeft aan de inzet en leerbaarheid van de cursist zal de docent hier de deelnemer op aan spreken. In het uiterste geval kan de cursus niet worden afgesloten met een certificaat. De deelnemer wordt hier over geïnformeerd op een moment dat de deelnemer nog verbetering kan aanbrengen.

3.4 AANWEZIGHEID

Deelnemers worden geacht bij alle bijeenkomsten aanwezig te zijn. Bij een aanwezigheid van 100% is aan de aanwezigheidsplicht voldaan.

4 BESCHRIJVING PROGRAMMA

1^e Bijeenkomst

Lezen:

- Beroepscode relevant voor jouw werk (Beroepscode voor psychologen (2015). Uitgave NIP, of Beroepscode voor pedagogen (2021). Uitgave NVO, of Beroepscode voor de jeugdzorgwerker (2015). Uitgave Beroepsvereniging in Sociaal Werk
- Over sommige patiënten moet je praten (2012). Uitgave GGZ Nederland
- Gezag, omgang en informatie (2014). Uitgave Ministerie van Veiligheid en Justitie
- Het beroepsgeheim in samenwerkingsverbanden. Een Wegwijzer voor zorgprofessionals (2014). Uitgave van o.a. GGZ Nederland

Vorbereiding overig:

- Een vraag over de bestudeerde literatuur bedenken
- Casus uitschrijven (1-2 A4) waarin een moreel dilemma speelde
- Wat heeft geholpen, wat heb je gemist in deze casus aan steun door collega's/uit jouw organisatie
- Wat zijn voor jou de typische ingrediënten voor een hoofdpijndossier/een buikpijn casus waarin beroepsethiek een rol speelt?

Programma bijeenkomst 1:

13.00 - 13.15	welkom, inventarisatie doelen, toelichting doelen
13.15 - 14.00	theorie met video fragmenten: <ul style="list-style-type: none"> • beroepscode en richtlijnen, inhoud, invloed op je dagelijks handelen, keurslijf of hulpmiddel
14.00 - 14.30	oefening in twee talen: typische ingrediënten voor een hoofdpijndossier/een buikpijn casus waar beroepsethiek speelt. Welke van de basisprincipes (verantwoordelijkheid, integriteit, respectvolle bejegening en deskundigheid) zijn dan in het geding?
14.30 - 14.45	plenaire nabespreking
14.45- 15.00	pauze
15.00 - 15.45	theorie met video fragmenten <ul style="list-style-type: none"> • beroepsethiek, wat is het, waarom is het belangrijk, waarom is het nodig • wie is je cliënt, wiens welzijn houd je voor ogen? Hoe ga je om met je eigen welzijn? • gescheiden systemen • beroepsgeheim en werken met collega's binnen en buiten je eigen organisatie
15.45 - 16.15	groepsinterview a.d.h.v. casuïstiek
16.15	afronding, laatste vragen, terugkijken op deze bijeenkomst, voorbereiding bijeenkomst 2
16.45	afsluiting

2^e Bijeenkomst

Lezen:

- JGZ richtlijn Kindermishandeling (2016). Uitgave NCJ

Vorbereiding overig:

- Een vraag over de bestudeerde literatuur bedenken
- Casus uitschrijven (1-2 A4) waarin vermoedens van kindermishandeling speelde
- Wat heeft geholpen, wat heb je gemist in deze casus aan steun door collega's/uit jouw organisatie?
- Wat ga je organiseren in jouw werkomgeving om te reflecteren op ethische dilemma's, wie of wat heb je daarbij nodig?

Programma bijeenkomst 2:

13.15- 13.15	welkom, vragen n.a.v. literatuur of de vorige bijeenkomst
13.15 - 14.00	theorie met video fragmenten: <ul style="list-style-type: none">• vermoedens van kindermishandeling• meldcode en specifieke aandachtspunten op het gebied van beroepsethiek
14.00 - 14.30	oefening in twee tallen: casus vermoedens kindermishandeling, welke van de basisprincipes (verantwoordelijkheid, integriteit, respectvolle bejegening en deskundigheid) zijn dan in het geding? Welke stappen onderneem je en waarom? Wiens welzijn heb je voor ogen en wiens welzijn komt in de knel?
14.30 - 14.45	plenaire nabespreking
14.45 - 15.00	pauze
15.00 - 15.45	theorie met video fragmenten: <ul style="list-style-type: none">• Reflecteren op eigen handelen en afstemmen met collega's, zelfstandig denken in gezamenlijkheid.• Tuchtraad• Socratische methode• Utrechts Stappenplan• Moreel beraad
15.45 - 16.15	Casuïstiekbespreking aan de hand van de methode moreel beraad
16.15	afronding, laatste vragen, terugkijken op deze bijeenkomst, voorbereiding bijeenkomst 2
16.45	afsluiting